

створюючи нові можливості для бізнесу, а також належить до найпривабливіших для інвестування регіонів України. Так, у Львівській області було зареєстровано 13 індустріальних парків, із них 4 – за період повномасштабної війни в Україні, і планується збудувати ще 4 індустріальні парки [4].

Водночас Львівська обласна адміністрація, щоб не залишитися поза загальнодержавним процесом відновлення та реконструкції в межах національних та міжнародних програм, у 2023 році оновила прийняту Стратегію розвитку Львівської області на 2021–2027 роки з метою адаптації до викликів війни, яка включає відновлення регіону та критичної інфраструктури. Львівщина також має отримати свою справедливу частку ресурсів, необхідних для майбутньої відбудови України, якими розпоряджатиметься новостворене Українське агентство відновлення та розвитку інфраструктури [5].

Отже, попри виклики, пов'язані з повномасштабним російським вторгненням, регіон демонструє динамічний розвиток, зокрема через створення нових індустріальних парків. Органи регіональної влади вживають заходів для відновлення економіки та покращення бізнес-клімату, адаптуючи стратегії до сучасних умов. Важливим завданням залишається забезпечення справедливого доступу до ресурсів для відбудови Львівщини та її інфраструктури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Паспорт Львівської області. *Львівська обласна рада*. URL: <https://www.lvivoblrada.gov.ua/about-the-council/pasport-lvivskoji-oblasti>
2. Розвиток підприємництва. Показники діяльності суб'єктів господарювання *Державна служба статистики України*. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/size_20.htm
3. Релокований бізнес. Скільки підприємств платять податки у бюджет Львівщини. *Твоє місто*. 2024. URL: https://tvoemisto.tv/news/ponad_230_pidpriemstv_z_inshyh_oblastey_relokuvaly_na_lvivshchynu_z_pochatku_povnomasshtabnogo_vtorgnennya_159529.html
4. Львівщина займає перше місце за кількістю релокованого бізнесу. *ТПК Перший західний*. 2023. URL: <https://1zahid.com/info/lvivshhyna-zajmaye-pershe-mistse-za-kilkisty-relokovano-go-biznesu/>
5. В оновленій Стратегії розвитку Львівщини врахують умови воєнного та повоєнного періоду. *Львівська обласна рада*. 2023. URL: <https://lvivoblrada.gov.ua/news/v-onovlenii-strategiji-rozvitku-lvivshchini-vrahuuyut-umovi-vojenno-go-ta-povojenno-go-periodu>

АУДИТ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ ТА У ПОВОЄННІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Гевлич Л. Л.^{1*}, Гевлич І. Г.²

^{1,2}*Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця (Україна)*
^{*}e-mail: hevlich.hll@donnu.edu.ua

Функціонування української економіки під час воєнного стану та у повоєнний період залежить не тільки від внутрішніх резервів, а й від отриманих фінансових ресурсів, зокрема міжнародної допомоги та іноземних інвестицій. Ці ресурси

відіграють ключову роль у підтримці економічної стабільності, відновленні зруйнованої інфраструктури та розвитку ключових секторів вітчизняної економіки. Визначальним фактором такого залучення коштів є прозорість використання вже отриманих ресурсів, а також діяльності суб'єктів господарювання, які були чи будуть залучені в їх освоєнні. І в першому, і в другому випадках гарантією прозорості може виступати незалежний аудит.

Водночас в Україні були послаблені законодавчі вимоги щодо організації процесу публічного звітування суб'єктів господарювання та щодо суб'єктів аудиторської діяльності на час воєнного стану. Не зважаючи на продовження досліджень сучасного стану вітчизняного аудиту, як це видно з робіт [1–3], вплив таких послаблень на інвестиційну привабливість окремих підприємств, секторів чи галузей економіки України не розглядався. Тож такий ракурс досліджень є актуальним практичним завданням.

Метою роботи є дослідження сучасних проблем аудиту фінансової діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання з погляду їх впливу на залучення іноземних інвестицій у повоєнну економіку України.

Очевидно, що аудит фінансової звітності суб'єктів господарювання в повоєнній економіці України стане інструментом відновлення та розвитку економіки і стабілізації фінансової системи. Але це можливо виключно за дотримання двох умов: 1) суб'єкти господарювання надають безперервну фінансову звітність, складену за міжнародними стандартами, зрозумілими світовій бізнес-спільноті, у форматі XBRL; 2) звітність проходить процедуру верифікації суб'єктами аудиторської діяльності, які мають довіру у світовому масштабі.

Відповідно до закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», складати звітність за вимогами МСФЗ у форматі XBRL мають тільки підприємства, що становлять суспільний інтерес. Якщо виникне потреба або бажання залучити до відновлення суб'єкти малого підприємництва чи державного сектору економіки, їх фінансова звітність не буде зрозумілою для інвесторів та міжнародних донорів. До того ж наразі в Україні дозволено оприлюднювати фінансову звітність протягом трьох місяців після припинення (скасування) воєнного стану, що викликає проблему системності картини діяльності суб'єкта господарювання-об'єкта інвестицій. Є також технічні проблеми складання звітності у форматі XBRL, відсутності вітчизняних програмних продуктів автоматизації обліку та складання фінансової звітності, проблема підвищення кваліфікації укладачів звітності тощо.

В якості напрямів вирішення зазначених проблем ми пропонуємо: 1) ввести обов'язковість дотримання МСФЗ (МСФЗДС) для суб'єктів господарювання державного / комунального сектору економіки через 2 роки, організувавши у цей період підвищення кваліфікації бухгалтерів та керівників цих суб'єктів господарю-

вання; 2) дозволити використання МСФЗ для МСП для вітчизняних суб'єктів малого підприємництва; 3) профінансувати розробку програмного забезпечення для ведення обліку та складання звітності за міжнародними вимогами (у т. ч. у форматі XBRL) для державних та комунальних підприємств, установ і організацій, з можливістю покупки цього ППП комерційними суб'єктами господарювання; 4) проводити роз'яснювальну роботу щодо впливу факту безперервного оприлюднення фінансової звітності суб'єктами господарювання на їх подальшу інвестиційну привабливість у процесі відновлення економіки у повоєнний період.

Щодо верифікації фінансової звітності під час воєнного стану, треба також констатувати погіршення якості аудиторських послуг у країні. Зменшення попиту на аудит фінансової звітності та аудиторські послуги з боку суб'єктів господарювання, воєнна міграція працівників та потреба релокації аудиторських фірм ще більше загострили кадровий голод, який спостерігався з моменту прийняття закону «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Послаблення вимог до кваліфікації аудиторів та кандидатів у аудитори (зокрема щодо щорічного підвищення кваліфікації та стажування), внутрішньої організації суб'єктів аудиторської діяльності, які проводять аудит фінансової звітності підприємств-«суспільників», зупинення перевірок з контролю якості аудиторських послуг аудиторських фірм тощо, безумовно, підтримали вітчизняні суб'єкти аудиторської діяльності, але не сприяли підвищенню їх авторитету на світовому ринку аудиту. Відсутність можливості застосування у своїй діяльності сучасних інноваційних технологій, як-от машинне навчання, штучний інтелект, предикативна аналітика, блокчейн, також не сприяють формуванню сучасного ринку аудиторських послуг у країні.

Основними напрямками аудиту у повоєнній економіці України будуть: аудит відновлювальних проєктів та інфраструктури; фінансовий аудит цільового використання грантів, кредитів, інших форм міжнародної підтримки; антикорупційний аудит; проведення незалежної оцінки збитків унаслідок війни, аудит процедур страхових виплат та компенсацій; перевірка стану державного бюджету, управління державними боргами та ефективності використання бюджетних коштів; оцінка ефективності соціальних програм; оцінка впливу воєнних дій на довкілля, перевірка заходів, спрямованих на відновлення екосистем, очищення забруднених територій та ліквідацію екологічних наслідків війни; аудит інвестиційних проєктів, включно з новими підприємствами, інноваційними проєктами та модернізацією промисловості. Зазначені напрями діяльності не є звичними для вітчизняних аудиторів, тож потребують залучення міжнародних консалтингових фірм, зокрема Deloitte, PwC, EY, KPMG. Колаборація українських аудиторських фірм із «Великою четвіркою» під час повоєнного відновлення України є необхідною та буде ефективна за такими напрямками: підвищення кваліфікації працівників, спіль-

ний аудит великих проєктів, сприяння інтеграції до міжнародних стандартів аудиту, надання консультацій для реформування регуляторного середовища, участь у контролі міжнародної допомоги, вихід на міжнародний ринок і впровадження новітніх технологій. Для їх реалізації потрібна допомога як центральних органів виконавчої влади України (для створення умов обов'язкового залучення вітчизняних аудиторів), так і органів аудиторського самоврядування (АПУ, САУ, Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю) – для забезпечення високої якості аудиторської діяльності. До того ж є необхідність підвищення кваліфікації аудиторів, зокрема щодо цифрових компетентностей, вже зараз – під час воєнного стану.

Отже, у роботі виділені проблеми формування інвестиційної привабливості економіки України у повоєнний період та напрями їх вирішення через аудит фінансової звітності. Розгляд можливості залучення ІТ для удосконалення вітчизняного аудиту буде напрямом подальших пошуків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Михайленко О., Ніколаєнко С. Особливості аналізу і аудиту господарської діяльності підприємств в умовах воєнного стану. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2022. № 4. С. 163–168. DOI: 10.31891/2307-5740-2022-308-4-25.
2. Мустеца І., Фербей Г. Діяльність аудиторських фірм в умовах воєнного стану – онлайн-аудити. *Облік і фінанси*. 2023. Вип. III(91). С. 88–101. DOI: 10.34025/2310-8185-2023-3.91.07.
3. Татенко М. Ю., Назарова К. О. Місія та форсайт трансформації аудиту у повоєнному відновленні України. *Ефективна економіка*. 2023. № 6. DOI: 10.32702/2307-2105.2023.6.14.

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ В РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Гуцуляк Н. П.

Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця (Україна)
e-mail: n.gutsulyak@donnu.edu.ua

Ефективність управлінської діяльності визначається рівнем психологічної компетентності менеджерів різних галузей. Психологія управління як науковий напрям відіграє важливу роль у розвитку сучасного менеджменту шляхом застосування впливу психологічних підходів на ефективність управлінських процесів.

Сучасний менеджер повинен розуміти психологічну основу управлінських процесів, враховувати закономірності планування та прогнозування як власної діяльності, так і роботи команди. Важливо, щоб він володів знаннями про психічні процеси розвитку особистості, що мають прямий вплив на особливості організаційної поведінки, психологічні механізми мотивації працівників і соціально-психологічні аспекти функціонування малих груп. Менеджер має вміти чітко формулювати думки, робити обґрунтовані висновки та оцінки, а також дотримуватися етичних норм поведінки, усвідомлюючи відповідальність, яку несе в управлінні [1].